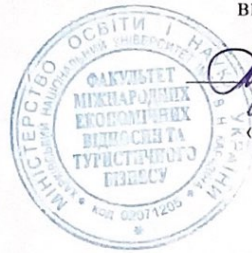

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В. о. декана факультету міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

«*28*» *серпня* 2024 р.

Робоча програма
Внутрішньополітичний розвиток країн світу

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
освітня програма: «Міжнародні відносини»
вид дисципліни: за вибором
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2024 року, протокол № 19

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

К.п.н., доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки
Євгенія СОЛОВИХ

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від «27» серпня 2024 року № 21

В. о. завідувача кафедри

(підпис)

Ірина ПЕРЕСИПКИНА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

(підпис)

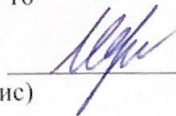
Євгенія СОЛОВИХ
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «28» серпня 2024 року № 16

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Олена МИКОЛЕНКО
(ім'я та прізвище)

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«07» січня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇН СВІТУ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини»

вид дисципліни: за вибором

навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«07» січня 2025 року, протокол №10

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

к. політ.н., доцент кафедри міжнародних відносин Євгенія СОЛОВИХ

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол від «06» січня 2025 року № 10

Завідувач кафедри Наталія ВІННИКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини» (бакалаврського рівня)

 Наталія ВІННИКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від «06» січня 2025 року №7

Голова науково-методичної комісії

 Ганна ПАНАСЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Внутрішньополітичний розвиток країн світу» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **бакалавра** з 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» спеціалізації «Міжнародні відносини»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування у студентів комплексного підходу до вивчення закономірностей і особливостей політичного розвитку, функціонування політичних режимів країн і регіонів –Європейського Союзу; КНР, Тропічної й Південної Африки; Північної й Латинської Америки; сформувати вміння компаративного дослідження політичних процесів і систем; розуміння глобальних і регіональних тенденцій світового розвитку, а також ознайомлення студентів із ключовими проблемами політичних систем країн світу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни є формування:

– загальних компетентностей:

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

– спеціальних (фахових) компетентностей

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-й
Семестр	
5-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання – залік

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Політичні системи країн світу: теоретичні поняття

Поняття політичної системи. Механізми функціонування політичної системи. Структура і функції політичної системи

Тема 2. Держава – головний елемент політичної системи.

Теорії походження, атрибути та форми державного устрою. правова та соціальна держава: основи та загальна характеристика. Державний устрій України.

Тема 3. Сучасні політичні режими: основна характеристика та типологія

Поняття «політичний режим». Основні ознаки політичного режиму. стабільність політичних режимів. Типологія політичних режимів. Тоталітарний, авторитарний та демократичні режими.

Тема 4. Політична влада.

Сутність влади: основні теоретичні підходи. Структура політичної влади. Види влади. Специфіка політичної влади. Проблеми легітимності влади.

Тема 5. Роль та місце політичних партій та громадсько-політичних об'єднань у розвитку держави.

Поняття «політичної партії». партійні системи та їх характеристика. Класифікація політичних партій. Партійна система України.

Тема 6. Основні ідеології в країнах світу

Види та функції політичної свідомості. Форми прояву, функції та основні ідеологічні течії сучасності. Лібералізм та неолібералізм. Консерватизм та неоконсерватизм. Соціал-демократія.

Тема 7. Міжнародні індекси як показники розвитку різних держав світу. Позиціонування держав світу: навіщо виділятися? Репутаційні рейтинги. Nation Brands Index. Global Soft Power Index. Country Brand Index або Індекс брендів країн.

Тема 8. Політичний розвиток та політичні процеси країн світу
Поняття, зміст та структура політичного процесу. Типологія політичного процесу. Форми політичних процесів.

Тема 9. Основні аспекти політико-економічного розвитку Французької Республіки та Федеративної Республіки Німеччини.

Сучасний політичний устрій Французької Республіки: загальні поняття. Основні повноваження Президента, парламенту та судової влади Франції. Трансформація строків президента Французької Республіки упродовж історії. Сучасний стан економічного розвитку Франції. Специфіка стратегій просування бренда Франції на міжнародній арені. Сучасний політичний устрій ФРН: загальні поняття. Економічний та соціальний потенціал держави.

Тема 10. Основні аспекти політичного розвитку країн Латинської Америки.

Загальна характеристика країн Латинської Америки: політико-економічний аспект. Політичний устрій країн Латинської Америки. Участь жінок у політичних процесах. Деякі соціальні проблеми Латиноамериканського регіону та шляхи їх вирішення органами державної влади.

Тема 11. Основні аспекти політичного розвитку КНР

Загальна характеристика Китайської Народної Республіки. Політична система КНР. Модернізація і традиція у сучасному Китаї. Роль комуністичної партії КНР у політичній системі. Проблеми сучасного Китаю.

Тема 12. Основні аспекти політичного розвитку Південно Африканської Республіки

Загальна характеристика ПАР. Особливості структури економіки. Важливі віхи політичної історії. Політична система. Партійна система.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Політичні	9	2	2			5						

системи країн світу: теоретичні поняття												
Тема 2. Держава – головний елемент політичної системи.	9	2	2			5						
Тема 3. Сучасні політичні режими: основна характеристика та типологія	9	2	2			5						
Тема 4. Політична влада.	9	2	2			5						
Тема 5. Роль та місце політичних партій та громадсько-політичних об'єднань у розвитку держави.	9	2	2			5						
Тема 6. Основні ідеології в країнах світу	9	2	2			5						
Тема 7. Міжнародні індекси як показники розвитку різних держав світу.	9	2	2			5						
Тема 8. Політичний розвиток та політичні процеси країн світу	9	2	2			5						
Тема 9. Основні аспекти політико-економічного розвитку Французької Республіки та Федеративної	13	4	4			5						

Республіки Німеччини.												
Тема 10. Основні аспекти політичного розвитку країн Латинської Америки.	13	4	4			5						
Тема 11. Основні аспекти політичного розвитку КНР	11	4	4			3						
Тема 12. Основні аспекти політичного розвитку Південно Африканської Республіки	11	4	4			3						
Усього годин	120	32	32			56						

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Політичні системи країн світу: теоретичні поняття	2
2	Тема 2. Держава – головний елемент політичної системи.	2
3	Тема 3. Сучасні політичні режими: основна характеристика та типологія	2
4	Тема 4. Політична влада.	2
5	Тема 5. Роль та місце політичних партій та громадсько-політичних об'єднань у розвитку держави.	2
6	Тема 6. Основні ідеології в країнах світу	2
7	Тема 7. Міжнародні індекси як показники розвитку різних держав світу.	2
8	Тема 8. Політичний розвиток та політичні процеси країн світу	2
9	Тема 9. Основні аспекти політико-економічного розвитку Французької Республіки та Федеративної Республіки Німеччини.	4
10	Тема 10. Основні аспекти політичного розвитку країн Латинської Америки.	4
11	Тема 11. Основні аспекти політичного розвитку КНР	4
12	Тема 12. Основні аспекти політичного розвитку Південно Африканської Республіки	4
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
-------	--------------------------------	-----------------

1	Тема 1. Політичні системи країн світу: теоретичні поняття	5
2	Тема 2. Держава – головний елемент політичної системи.	5
3	Тема 3. Сучасні політичні режими: основна характеристика та типологія	5
4	Тема 4. Політична влада.	5
5	Тема 5. Роль та місце політичних партій та громадсько-політичних об'єднань у розвитку держави.	5
6	Тема 6. Основні ідеології в країнах світу	5
7	Тема 7. Міжнародні індекси як показники розвитку різних держав світу.	5
8	Тема 8. Політичний розвиток та політичні процеси країн світу	5
9	Тема 9. Основні аспекти політико-економічного розвитку Французької Республіки та Федеративної Республіки Німеччини.	5
10	Тема 10. Основні аспекти політичного розвитку країн Латинської Америки.	5
11	Тема 11. Основні аспекти політичного розвитку КНР	3
12	Тема 12. Основні аспекти політичного розвитку Південно Африканської Республіки	3
	Разом	56

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентою

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН01.	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), корегування та підготовка частини наукового дослідження, її презентація	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження, залікова робота
РН02.	Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), коригування та підготовка	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання

	природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.	частини наукового дослідження, її презентація	аналітичної частини дослідження, залікова робота
РН03.	Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), коригування та підготовка частини наукового дослідження, її презентація	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження, залікова робота
РН13.	Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), коригування та підготовка частини наукового дослідження, її презентація	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження, залікова робота
РН23.	Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), коригування та підготовка частини наукового дослідження, її презентація	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження, залікова робота

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних

форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

При вивченні дисципліни застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на проблемних лекціях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення оцінки, при проведенні заліку і враховуються при визначенні підсумкової залікової оцінки з дисципліни.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання												Разом	Зал робота	Сума
Т. 1	Т. 2	Т. 3	Т. 4	Т. 5	Т. 6	Т. 7	Т. 8	Т. 9	Т. 10	Т.1 1	Т.1 2			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

T1, T2 ... – теми розділів.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та семінарських заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на семінарських заняттях, рівень знань за результатами опитування на семінарських заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

Здобувачі, які були відсутні на лекції чи семінарському занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою.

Для відпрацювання здобувач зобов'язаний надати індивідуально виконане завдання за темою пропущеного заняття та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

Розрахункова шкала для нарахування балів за поточним контролем (засвоєння теми дисципліни):

Кількість балів	Критерії оцінювання
4-5	Систематичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем семінарських занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного семінарського заняття, висока активність роботи на семінарському занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, вміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
3	Наявність пропущених лекцій та семінарських занять, відпрацювання тем пропущених семінарських занять, виконання завдань до кожного семінарського заняття, активна робота на семінарських заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
2	Несистематичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених семінарських занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на семінарських заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.

1	Епізодичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та семінарських занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на семінарських заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
0	Систематичні пропуски лекцій та семінарських занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та семінарських занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, відсутність знань. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Здобувачі, знання яких оцінені мінімально необхідною для складання заліку кількістю балів, не мають право на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

Здобувачі, які були відсутні на лекції чи семінарському занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою

Для відпрацювання слухач зобов'язаний надати індивідуально виконане завдання за темою пропущеного заняття та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

Оцінювання знань та умінь здобувачів при підсумковому контролі здійснюється відповідно до наступних критеріїв:

Таблиця 8.1

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Тестування за окремими темами	виставляється здобувачу вищої освіти за одне тестове питання у випадку правильної відповіді. За кожною темою, де передбачено тестування, пропонується 10 тестових питань закритого типу та з декількома варіантами відповідей.	0,2

Усне обговорення на парі, участь у дискусіях	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати інформацію, продемонстрував ґрунтовні знання предмету обговорення, слухне доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача а також активно долучається до групових дискусії за темою	2
Усне обговорення на парі, участь у дискусіях	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати інформацію, продемонстрував ґрунтовні знання предмету обговорення, доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача, але припустився окремих несуттєвих помилок, іноді долучається до групових дискусії за темою.	1
Робота над аналітичними завданнями, індивідуальними завданнями	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання	3
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок	2
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував неповне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, та припустився багатьох суттєвих помилок	1
Робота над командними роботами тощо	виставляється здобувачу вищої освіти, який досяг цілей завдання, виконав ефективно роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку	3
	виставляється здобувачу вищої освіти, який частково досяг цілей завдання, виконав роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку, проте припускався певних помилок	2

	виставляється здобувачу вищої освіти, який не досяг цілей завдання, частково виконав роль ділової гри тощо, не зміг застосувати знання на практиці, обґрунтувати власну думку	1
--	---	---

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

Поточний контроль знань здобувачів проводиться на *практичному занятті у формі усного опитування та навчальної дискусії, виконання тестових завдань, захисту презентацій доповідей (в тому числі за результатами групової роботи), презентацій та обговорення ситуаційних завдань, кейсів, захисту есе тощо.*

Поточний контроль *самостійної роботи здобувачів проводиться у формі підготовки відповідей за навчальними питаннями теми, підготовки доповідей, презентацій доповідей (в тому числі за результатами групової роботи), підготовки есе, оглядових записок, виконання ситуаційних завдань, аналізу кейсів.*

Загальна максимальна сума балів за роботу в семестрі складає 60 балів.

Підсумковий контроль (у формі заліку) - 40 балів, з них: тестові запитання - 30 питань – 1 бал x 30 питань = 30 балів; відповідь на одне теоретичне питання (у формі есе) – 10 балів.

Завданням підсумкового контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати **не менше 20 балів** з навчальної дисципліни під час поточного контролю.

Структура заліку:

1. Тестування за темами дисципліни (за одне тестове питання у випадку правильної відповіді – 1 бал x 30 питань = 30 балів).
2. Теоретичне питання (у формі есе) – 10 балів. *Критерії оцінювання:*
  1. Повністю розкрита суть питання, надана повна та обґрунтована відповідь – 3 бали.
  2. При розкритті теоретичного питання здобувач продемонстрував своє вміння та здатність сформулювати своє ставлення до певної проблеми 3 бали.

3. Теоретичне питання сформульовано логічного та чітко – 2 бали.
4. Продемонстровані вміння мислити абстрактно та узагальнено – 2 бали.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку здобувач на вимогу викладача залишає залікову роботу та отримує за неї нульову оцінку (0).

Залікова робота здається дистанційно **на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Внутрішньополітичний розвиток країн світу»

Набрана кількість рейтингових балів є основою для оцінки за національною шкалою. Шкала оцінювання наведена нижче.

9. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її геостратегічні імперативи. К.: Видавництво Фабула, 2018. 288 с.
2. Іваницька О.П. Регіональні підсистеми міжнародних відносин: навч. посібник. Вінниця: ТВОРИ, 2018. 444 с.
3. Історія міжнародних відносин : підруч. І. В. Алексеєнко, А. Х. Маргулов, І. А. Єремєєва, М. В. Несправа. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с.
4. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. К.: Видавництво Наш Формат, 2017. 320 с.
5. Лісовський П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація. Навч. посіб. Київ: Кондор-Видавництво, 2017. 156 с.
6. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник. Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.

7. American Cold War strategy: interpreting NSC 68 / Ed. by E.R. May. - Boston, 1993.
8. Crockatt R. The fifty years war: the United States and the Soviet Union in world politics, 1941-1991. - L.; N.-Y., 2015.
9. Gaddis J.L. We now know: rethinking Cold War history. - Oxford, 1997.
10. Gates R.M. From the shadows: the ultimate insider's story of five presidents and how they won the Cold War. - N.-Y., 2016.
11. Whitfield S. J. The culture of the Cold War. - Baltimore, 2016.
12. Zubok V., Pleshakov C. Inside the Kremlin's cold war: from Stalin to Khrushchev. - Cambridge, 2016.

Допоміжна література

1. Булик М.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика Китаю в історичній ретроспективі : навч. посібник / М.В. Булик, Н.В. Гаврилова ; М-во освіти і науки України, Маріупол. держ. ун-т, Іст. ф-т. Київ : Ліра-К, 2021. 232 с.
2. Горобець І.В. Процеси формування системи регіональної безпеки в Південній Азії (початок 1990-х – середина 2010-х років). Київ: Міленіум, 2017 р., 418 с.
3. Декларація про встановлення фактів Організацією Об'єднаних Націй в галузі підтримання міжнародного миру та безпеки 1991 р. URL: <https://regulation.gov.ua/documents/id204113>
4. Договір про заснування Європейської Спільноти (Договір про заснування Європейського економічного співтовариства) : Договір Європейського економічного співтовариства від 25 берез. 1957 р. : станом на 1 січ. 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text (дата звернення: 10.12.2022)
5. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації. 21.12.1965. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_105
6. Північноатлантичний договір від 4 квітня 1949 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_008#Text
7. Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату від 09 травня 1992 р. : станом на 29 жовт. 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_044#Text.
8. Стародубець Г. Міжнародна політика періоду завершення Другої світової війни в оцінці ідеологів українського повстанського руху. Емінак. № 1 (21), січ. - берез., т. 2. С. 56–61.

9. Транснаціональні корпорації / І. О. Давидова, К. Ю. Величко, О. І. Печенка. Харків : Форт, 2018. 175 с.
10. Коппель О. А., Пархомчук О. С. Міжнародні відносини. XX століття. - К., 2019.
11. After Empire: The Emerging Geopolitics of Central Asia/Ed. by J. C. Snyder. Wash., 1995.
12. Brown J. M. Modern India // The Origins of an Asian Democracy. - Oxford, 1994.
13. Buzan B., Wacew O. Regions and Powers. - Cambridge, 2003.
14. Central Asia and the World: Kazakhstan, Uzbekistan, Tajikistan, Kyrgyzstan, and Turkmenistan / Ed. by M. Mandelbaum. - N. Y., 1994.
15. Chilcote, Ronald H. Theories of Comparative Politics. The Search of a Paradigm Reconsidered. - Boulder, 1994.
16. De Bary, W. M. Theodore. Asian Values and Human Rights. A Confucian Communitarian Perspective. - Harvard, 2000.
17. Hay, Colin. Political Analysis. A Critical Introduction. - N. Y., 2002.
18. Held, David. Models of Democracy. - Stanford, 1987.
19. Landes, David. The Wealth and Poverty of Nations. - L., 1998.
20. Lefolterovich V., Popov V. Democracy and Growth Reconsidered: Why Economic Performance of New Democracies is Not Encouraging // Paper Presented at GDN 6th Annual Conference. - Dakar, 2005. Електронна версія см. [http://www. neus. ru/vpovov/documents/Democracy-GDN2005%20Dakar. pdf](http://www.neus.ru/vpovov/documents/Democracy-GDN2005%20Dakar.pdf)
21. Lucian, Pye Michael. Asian Power and Politics: The Cultural Dimension of Politics. - Cambridge, 1985.
22. Sen, Amartya. Human Rights and Asian Values: What Lee Kuan You and Li Peng Don't Understand About Asia // The New Republic. July 14.1997. Vol. 217. No. 2-3.
23. Taiwan Yearbook. 2006. - Taipei, 2006.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

http://st.zu.edu.ua/polit/metod_posib.htm
<http://shop.bambook.com/scripts/pos.showitem?v=2&ite=30816>
http://www.krok.edu.ua/kafedry/guman_disc/guman_disc.htm
http://www.krok.edu.ua/kafedry/guman_disc/discipliny/2.htm
http://www.franko.lviv.ua/faculty/pravo/politologiya_literatura.doc
http://dmmi.edu.ua/ucheba/facultets/met/mcm/dom/sem_7/polit.htm
<http://www.dgmi.edu.ua/ucheba/institutes/app/ema/predm/politologia.html>
http://www.znannya.org.ua/post/2/26_1.htm

<http://www.poglyad.com/others/?PHPSESSID=c0136f1f33588c4f6b6641d4d9c23620> http://www.agronmc.com.ua/nmcprop/zhurnal_1a.html
<http://www.library.zgia.zp.ua/ukr/index.php?text=Obmen>
<http://www.bo.net.ua/forum/index.php?showforum=12>
<http://www.ukrop.com.ua/directory/science/liberal/sociology?cur=0138-00-0-2-06-00-001->
<http://www.agronmc.com.ua/nmcprop/novteh41.html>
www.mon.gov.ua/education/higher/bks2005.doc
<http://www.eufimb.edu.ua/structure/divisions/bookshop/>
www.sumdu.edu.ua/ua/general/structure/branch/library/buleten/date/
<http://poglyad.com/article/139/?PHPSESSID=a78a94b48be8407b5c04c4008f547fb8> <http://www.pritvor.kiev.ua/notice/?&page=73>
<http://www.tspu.edu.ua/php1/include/resurs/kms/>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непереборної сили

В умовах обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється за дистанційною формою навчання згідно з затвердженим розкладом занять на платформі Zoom проводяться лекційні заняття. Семінарські/практичні та консультації, контроль самостійної роботи проводиться на платформах Zoom/Moodle. Складання підсумкового семестрового контролю відбувається дистанційно на платформі Moodle.

Перелік питань до заліку

1. Поняття політичної системи.
2. Механізм функціонування політичної системи.
3. На основі останніх соціологічних опитувань опишіть ставлення населення будь-якої країни світу до політичної влади. Визначте основні проблеми, які наводяться у цих соціологічних опитуваннях, які здебільшого цікавлять громадян.
4. Опишіть громадську організацію на прикладі однієї з держав світу, її функції та вплив, який вона здійснює на політичний розвиток держави.
5. Суть патріархальної системи держави.
6. Суть договірної системи держави.
7. Основні теорії походження держави.
8. Опишіть головні атрибути держави та форми державного устрою на прикладі однієї з держав світу.

9. Порівняйте демократичну та авторитарну державу за таким параметром, як розподіл бюджету на фінансування військово-промислового комплексу, та визначте специфіку кожного з цих режимів.
10. Порівняйте демократичну та авторитарну державу за таким параметром: як саме реалізується право на свободу слова (як влада контролює ЗМІ та наскільки вони є незаангажовані), а також та визначте специфіку кожного з цих режимів.
11. Участь жінок у політичних процесах країн Латинської Америки.
12. Порівняйте демократичну та авторитарну держави щодо того, за допомогою яких інструментів та технологій підкріплюється роль першої особи держави? Наведіть приклад.
13. Порівняйте демократичну та авторитарну держави щодо того, чи існує опозиція і в якому вона статусі?
14. Порівняйте демократичну та авторитарну держави щодо того, як забезпечуються права людини.
15. На прикладі однієї із держав світу визначте, які ресурси задіює обрана Вами держава найбільшою мірою; підтвердіть це фактами та виставіть в порядку збільшення.
16. Поняття «політичний режим» та основні його ознаки.
17. Влада як системоутворюючий чинник політичної системи.
18. Природа та основні концепції політичної влади.
19. Політичні партії як інструмент боротьби за владу в усіх країнах світу
20. Позиціонування держав світу: навіщо виділятися?
21. Global Soft Power Index та місце в ньому України.
22. На основі одного з міжнародних індексів визначте, у чому його суть, з якого року він почав діяти, та з яких показників він складається?
23. Поняття, зміст та структура політичного процесу.
24. Опишіть найбільш важливі процеси, які відбувались в державі (на Ваш вибір) упродовж певного періоду (період обираєте самостійно- від одного року й більше) та схарактеризуйте один із цих політичних процесів.
25. Наведіть не менше трьох позитивних та негативних чинників для Німеччини та України, які б демонстрували їх національний бренд.
26. Сучасний політичний устрій Французької Республіки.
27. На прикладі однієї із країн Латинської Америки проаналізуйте, які основні проблеми властиві цьому регіону та які дії здійснюють органи державної влади, щоб запобігти або зменшити ці (або цю) проблеми.
28. Специфіка політичної системи КНД.
29. Важливі віхи політичної історії ПАР.
30. Охарактеризуйте одну з проблем, яка існує в КНР.